

משקי מודל

אבנר צ'ין - שה"מ, לה"ד נגב, פרחים

משק הדגמה לגידול קורקומה - משק פרידמן, מושב צופר

צמח הקורקומה (*Curcuma*) שייך למשפחת הזנגוויליים (*Zingiberaceae*). מוצאו מאסיה הטרופית והינו גיאופיט רב שנתי. הפרח חדש ואקזוטי ומתקבל בשווקים בביקושים טובים. השם קורקומה נובע מהשם קורקום (*Kurkum*) צהוב, כאשר השם המקובל טורמריק turmeric פירושו צהוב בשפת סנסקריט. סוג זה כולל 65 סוגים של גאופיטים רב שנתיים ורובם מהודו ומלזיה ומקצתם מאפריקה הטרופית. לקורקומה פרחים קטנים הנפתחים ליום אחד בלבד ונובלים. הערך הדקורטיבי נובע מהחפים בצבעים משתנים בין ירוק-צהוב-ורוד ואדום. רוב הסוגים משמשים לצבעי מאכל ותבלינים המופקים מהפקעות. שימוש בצמח כפרח קטיפי עדיין לא מקובל והפרחים הראשונים הגיעו לבורסה ההולנדית VBA באביב 1993. בשנה זאת הפרח פדה מחיר של 6 DFL. צמחי קורקומה *C. alismatifolia* הובאו ארצה ע"י בועז כהן בינואר 1992. באביב 94 נשתלו 5,000 פקעות בהיקף של כשליש דונם במשק פרידמן בצופר, כמשק מודל של מו"פ ערבה.

תנאי הגידול

מצע מנותק וחממה. השתמשנו בטופ 0-8 נתון בתעלות פוליגל. המרצה: חודש בטמפרטורה של 30 מ"צ. שתילה: חודש אפריל. פריחה: במשך חודשי אוקטובר עד דצמבר כ- 2.5 פרחים לפקעת. הפרחים נמכרו בבורסות ההולנדיות במחירים של 1.5-4.0 גולדן. ריבוי: בסוף ינואר התקבל ריבוי של פי 3. לאחר המרצה נשתלו שוב הפקעות לקבלת ריבוי קיצי נוסף. לאחר ריבוי קיצי זה מתוכנן לשתול מחדש בספטמבר 95 לפריחה חורפית.

סיכום

פיתוח הענף נבלם עקב מחסור במקור אמין ונקי לפקעות. יש חשיבות להרבות ולהרחיב את סטוק הפקעות. עלות התחלתית של הפקעות גדולה אך בגלל מקדם ריבוי גדול (X 6) נוכל להרחיב ליחידות משק גדולות תוך פרק זמן קצר. כמויות קטנות של פרחים שנמכרו במשך החורף פדו בין

DFL 1.5-4.0 בבורסות ההולנדיות. יבול צפוי בגל החורפי הראשון נע בסביבות 30,000 פרח לדונם. בגלל צורת יצירת הפקעות והטינול בהם חייבים לגדל במצעים מנותקים. מומלץ לגדל בטוף 0-8 M נתון במכלי פוליגל, בעלות כוללת של \$ 8,000 לדונם.

משק הזגמה לגידול ליזיאנטוס - משק רטנר, מושב פארן

בשלוש השנים האחרונות נעשה מאמץ מרכזי ע"י מו"פ ערבה, ההדרכה ומשק רטנר בפארן כדי להצליח לגדל ליזיאנטוס. בשנים אלה התמקדנו בנושא "קירור עדעד" לשתילי הליזיאנטוס. מועד שתילה: 5/10/94.

מועד פריחה של גל ראשון: סוף ינואר עד סוף פברואר.

מועד פריחה של גל שני: חודש אפריל.

הפרחים של גל ראשון היו גבוהים, איכותיים ואחידים, פדו מחירים גבוהים מאד ומעל 1 גולדן ונקטפו כ- 40,000 פרח לדונם. בגל שני היבול גבוה יותר, אך המחירים נמוכים. בחלקות מסחריות רבות שלא עברו "קירור עדעד" פורחים רק עתה בגל המרכזי שלהם עם תמורה נמוכה מאד.

סיכום

תוצאות משק ההזגמה מדברות בעד עצמן. שיטת קירור עדעד אומצה ע"י כל האנשים בענף כדרך היחידה לגידול ליזיאנטוס בישראל.

משקי הזגמה בכיכר סדום

משקי החקלאים בכיכר מבוססים בעיקר על ענף הירקות. לאחרונה עקב משבר בענף הירקות חלה התעניינות רצינית בענפים חדשים. במסגרת זאת הוחלט לקדם פרחים כמו לימוניום סנואטום מתרבית רקמה וחמניות.

משק שושנה להזגמת גידול חמניות

למרות שגידול זה התפשט בערבה התיכונה הוא לא אומץ ע"י חקלאי הכיכר. עקב כך הוחלט לקדם את הענף בעזרת המו"פ בעלות הזרעים לשני דונם, בשני מועדי זריעה שונים. תחילת ואמצע נובמבר. שני הדונמים נזרעו ביד בעומק ובעומד מדויקים.

נביטה והתפתחות הצמחים הייתה מעולה. מועד הפריחה הראשון היה לאחר 50 יום מזריעה ויצא בסביבות חג המולד. המועד השני פרח לאחר 65 יום מזריעה ויצא בסוף דצמבר, בשני המועדים הפרחים והעלווה היו איכותיים ופדו מחירים גבוהים בסביבות 0.8 גולדן בממוצע. כמות הפרחים שנקטפה לא היתה גבוהה, אך דומה לזה שקוטפים בערבה התיכונה ועמד בסביבות 25,000 פרח לדונם.

סיכום

התוצאות הגידוליות והשיווקיות היו מעל ומעבר למצופה. עקב כך שלום שושנה המשיך באופן עצמי לקנות ולזרוע חמניות במועדים נוספים במשך החורף והאביב המוקדם. דברים אלה פורסמו

ברבים ולקראת העונה הקרובה רבים ממגדלי הכיכר עומדים לגדל חמניות במשקים בהיקפים של 6-8 דונם כל אחד.

משק חברון להדגמת גידול עדעד כתרבית רקמה

גידול עדעד זה נבדק לפני שנתיים ושלוש בתחנת הניסיונות "זוהר", אבל שוב הוא אומץ ע"י המגדלים בכיכר. מתוך אותם המניעים לתת דחיפה לענף הוחלט במו"פ על השתתפות בעלות השתילים לדונם אחד בלבד בשטח הפתוח.

זן: Sunday light blue

מועד שתילה: תחילת אוקטובר.

מועד פריחה: סוף ינואר. איכות הפרחים הייתה מעולה וכך גם רמת המחירים שנעה בסביבות 0.8-1.0 גולדן. רמת המחירים בזאת חיזקה מעמד כחודש וחצי ועד אז נקטפו כ- 50,000 פרח. לאחר מכן שוק הפרחים באירופה התמוטט ועמו גם מחירי העדעד.

במחירים כאלה עוד נעשה מאמץ לשווק אך בשל הפסדים לחקלאים הופסקו המשלוחים.

סיכום

נראה שהתלהבות החקלאים בתחילת העונה דעכה לקראת סופה. יש בלב החקלאים בכיכר התלבטות קשה לגבי המשך הגידול.

גידול כף קנגורו - משק סילבר, מושב עידן

כף הקנגורו (Anigozanthus) הוא צמח מחצי כדור הארץ הדרומי. בשנים עברו נעשו ניסיונות מצד מגדלים בערבה לגידולו בתנאי הקרקע המקומיים, אך כולם נכשלו. לפני שנתיים יזמתי בדיקה של הגידול במצעים מנותקים בתחנת הניסיונות "יאיר". כמצופה הגידול עלה יפה ושנה לאחר מכן נעשה ניסיון לגידול שנה שניה תוך כדי העברת השתילים בקיץ הלוחט של 94. הבדיקות נעשו על חלקות קטנות ולכן הוחלט להוציא גידול זה למשק הדגמה של דונם אצל משפחת סילבר בעידן. מועד שתילה: סוף יולי.

זן: רב שנתי אדום, ממשלת בית יצרק.

פריחה: תחילת פריחה החלה בסוף ינואר. עד אמצע מרץ המחירים היו גבוהים ונעו בסביבות 0.8-1.0 גולדן לענף. בתקופה זאת נקטפו כ- 30,000 אלף פרח. מיכון ששוק הפרחים התמוטט, כמות הפרחים הגדולה לא הביאה לכדאיות במשלות. זן רב שנתי זה פדה מחירים גבוהים במקצת מהזנים החד שנתיים הקיימים בשוק, אך בגלל נפחו ובמחירים של 0.25-0.35 גולדן לא היה כדאי לשלוח פרחים אלה לשוק.

סיכום

הצלחת הגידול ותחילת השיווק פורטים ברבים. בקרב מגדלי הערבה והייתה התעניינות גבוהה. אך, המשך השיווק הוציא לרבים את האוויר מהמפרשים. היות והגידול הוא רב שנתי וההשקעות כבר מאחורינו. אנו נמשיך לבחון אותו גם בשנה הבאה תוך תקווה שתוצאות השיווקיות במשך כל העונה יהיו טובות ולא כמו השנה.